

## งานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๔๗

การพิจารณาว่างานที่จำเลยซึ่งเป็นนิติบุคคลจ้างโจทก์ทำเป็นงานที่แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจหรือไม่ ต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของจำเลยประกอบด้วย

จำเลยมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการสถาบันเทคโนโลยีบนมูลฐานไม่แบ่งสรรกำไร จำเลยมีอำนาจหน้าที่ทำนิติกรรมสัญญาและดำเนินกิจการในการให้เช่าทรัพย์สิน ให้กู้ยืม จำนำ จำนอง ได้ตามกฎหมายก็เพื่อให้มีอำนาจบริหารจัดการทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ของจำเลยที่มีอยู่ เพื่อเป็นทุนดำเนินงานในโครงการตามวัตถุประสงค์ เป็นการช่วยเหลือตนเองโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลของประเทศผู้ให้ทุนแต่เพียงอย่างเดียว งานโครงการเฟอร์โรซีเมนต์ที่จำเลยจ้างโจทก์ทำมีรายรับจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลไทยและรัฐบาลต่างประเทศ กับจากการจัดทำวารสารและสัมมนาทางวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปหากมีรายรับเหลือจ่ายจากการดำเนินงานต้องนำไปใช้ในการดำเนินงานของโครงการเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในโครงการอื่นและห้ามนำมาแบ่งปันกัน งานที่จำเลยทำจึงไม่ใช่กิจการแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ไม่อยู่ในบังคับของ พ.ร.บ. คู่สมรสแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในเรื่องค่าชดเชย

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑๗๖/๒๕๔๕

จำเลยเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแล รักษา และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ไม่ได้เป็นหน่วยงานราชการ ไม่ได้เป็นรัฐวิสาหกิจ จำเลยดำเนินธุรกิจจัดหาผลประโยชน์เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ให้เช่าที่ดิน อาคารและแผง เป็นต้น รายได้เก็บจากค่าเช่า ค่าธรรมเนียม ค่าทำสัญญา ค่าต่อสัญญา มิได้เป็นองค์กรที่ดำเนินกิจการลักษณะมูลนิธิหรือเพื่อการกุศลสาธารณะ เมื่อหักค่าใช้จ่ายออกจากรายรับจะเหลือเป็นกำไร กิจการของจำเลยจึงเป็นกิจการที่แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ และอยู่ภายใต้บังคับ พ.ร.บ. คู่สมรสแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๙๒๔/๒๕๔๔

จำเลยเป็นนิติบุคคลและเป็นสถาบันทางการศึกษาที่ก่อตั้งโดยอาศัยความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์การสนธิสัญญาการป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ ตามกฎบัตรของจำเลยกำหนดวัตถุประสงค์ว่าเพื่อการดำเนินการสถาบันเทคโนโลยีทั้งภายในและนอกประเทศบนมูลฐานของการไม่แบ่งสรรกำไร ซึ่งรวมทั้งดำเนินกิจการวิทยาลัย โรงเรียน และองค์การวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับสถาบัน โดยการสอนศึกษาและวิจัยในวิชาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจำเลยจะมีวัตถุประสงค์กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่ามีได้มุ่งแสวงหากำไรแล้วยังปรากฏด้วยว่าการดำเนินกิจการของจำเลยก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเลยจึงเป็นสถาบันซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของ พ.ร.บ. คู่สมรสแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ฉบับลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๑ ข้อ (๓)

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๓/๒๕๓๘

แม้จำเลยเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.สหกรณ์แห่งประเทศไทยพ.ศ.๒๕๑๑ มาตรา ๑๐๕ และปรากฏตามมาตรา ๑๐๔ แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าวว่าจำเลยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าแก่กิจการสหกรณ์ทุกประเภททั่วราชอาณาจักร อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกันก็ตาม แต่ตามมาตรา ๑๐๖ (๕) จำเลยยังมีอำนาจซื้อ จัดหา จำหน่าย ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครองหรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน และอาจมีรายได้จากค่าตอบแทนในการบริการตลอดถึงผลประโยชน์จากทรัพย์สินของตนเองตามมาตรา ๑๐๗ (๕) และในทางปฏิบัติจำเลยมีงบรายได้และรายจ่าย หากรายได้สูงกว่ารายจ่ายจะตกเป็นทุนในการดำเนินงานต่อไป เช่นนี้ แสดงว่าการดำเนินกิจการของจำเลยมีลักษณะแสวงหาประโยชน์จากกิจการเหล่านั้น โดยมีใช้เป็นการให้เปล่า กิจการของจำเลยจึงเป็นกิจการที่แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๒๙/๒๕๓๗

แม้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๑๕ ได้ถูกยกเลิกไปโดย พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ก็ตาม แต่การจัดระเบียบราชการกรุงเทพมหานครที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๐ ก็เป็นทำนองเดียวกับมาตรา ๑๑ ที่ถูกยกเลิก ซึ่งหาได้มีสำนักงานปύย กรุงเทพมหานครรวมอยู่ด้วยไม่ เมื่อสำนักงานปύยฯ ได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกโดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อนุมัติให้เทศบาลนครกรุงเทพเป็นผู้จัดตั้งและดำเนินการ โดยมีได้จัดตั้งขึ้นตามพ.ร.ฎ.ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการควบคุมและดำเนินงานของสำนักงานปύยเทศบาลนครกรุงเทพ พ.ศ.๒๕๐๗ ก็ให้มีคณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานปύยฯ โดยเฉพาะ แยกไปจากการบริหารราชการของเทศบาลนครกรุงเทพ อีกทั้งในบทเฉพาะกาลข้อ ๒๖ ในระยะเริ่มแรกซึ่งตั้งสำนักงานปύยฯ เทศบาลนครกรุงเทพก็ตั้งค่าใช้จ่ายและทุนดำเนินงานให้ต่างหากโดยจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนให้ และในข้อ ๒๗ ยังได้ระบุไว้ด้วยว่า การดำเนินกิจการของสำนักงานปύยฯ เมื่อปรากฏผลกำไรจากกำไรสุทธิให้แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งส่งให้เป็นรายได้ของเทศบาลนครกรุงเทพ อีกส่วนหนึ่งให้เป็นเงินสำรองเพื่อปรับปรุงขยายกิจการหรือลงทุนเพิ่มขึ้น แสดงว่าการจัดตั้งสำนักงานปύยฯ ขึ้นก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ดังนี้สำนักงานปύยเทศบาลนครกรุงเทพหรือสำนักงานปύยกรุงเทพมหานครจึงไม่ใช่ส่วนราชการของกรุงเทพมหานครและไม่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น จึงไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นมิให้ใช้ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ข้อ ๑ (๓) จำเลยที่ ๑ ในฐานะนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของสำนักงานปύยกรุงเทพมหานคร รวมทั้งจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารและเป็นผู้อำนวยการจำเลยที่ ๑ ตามลำดับ ในฐานะเป็นนายจ้างของโจทก์ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ข้อ ๒ จึงมีหน้าที่จ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์เมื่อเลิกจ้าง

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๒๑/๒๕๓๗

การดำเนินการอพยพชาวเวียดนามขององค์การไอซีเอ็มซีผู้อพยพจะต้องลงนามในสัญญาใช้เงินว่าจะต้องจ่ายเงินคืนให้แก่องค์การระหว่างประเทศสำหรับผู้อพยพ ถ้าผู้อพยพที่ไม่ถือว่าเป็นผู้ลี้ภัยตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาจะต้องให้ญาติพี่น้องของผู้อพยพไปจ่ายเงินให้แก่องค์การระหว่างประเทศสำหรับผู้อพยพเสียก่อน เงินที่องค์การระหว่างประเทศสำหรับผู้อพยพได้รับจากผู้อพยพนั้นจะนำไปใช้ในการดำเนินการเพื่ออพยพคนอื่นต่อไป จำเลยรับค่าใช้จ่ายทั้งหมดจากกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นองค์การไอซีเอ็มซีจึงมิได้กำไรจากการอพยพชาวเวียดนามเลย การจ้างใจทักจึงเป็นการจ้างที่มีไว้วัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ได้รับยกเว้นมิต้องอยู่ภายใต้บังคับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑๔ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

### คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๘๕/๒๕๒๗

ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารกลางในการปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐดำเนินกิจการควบคุมการเงินและการคลังของรัฐให้ถูกต้อง เหมาะสมและมีเสถียรภาพ ธุรกิจที่ธนาคารนี้ประกอบก็กระทำไปในฐานะธนาคารกลาง มิได้เป็นการแข่งขันกับ ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่น หากจะมีกำไรบ้างก็ เป็นเพียงผลพลอยได้เท่านั้นมิได้มีไว้วัตถุประสงค์ เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ จึงได้รับยกเว้นมิต้องอยู่ภายใต้บังคับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน